

Aanvaarding van alles, dus ook van de narigheid

Henk van der Ent waagt 'de sprong in het alledaagse', zoals de titel van zijn nieuwe boek luidt. Bepiegelingen van een dichter over het mysterie dat geen houvast biedt.

Recensie

Tjerk de Reus

Henk van der Ent (1939) is een rasschrijver. Je kunt je hem moeilijk voorstellen zonder pen en blocnote bij de hand. Zeventien gedichtenbundels publiceerde hij in zijn lange schrijversleven, een handvol romans, nouvelles en essayistische beschouwingen.

Zijn nieuwe boek heet *De sprong in het alledaagse*. Wie zijn werk een beetje kent, zal van deze titel niet vreemd opkijken. Van der Ent wil voorbij aan abstractie en aan leerstelligheid. Dat geldt wel voor meer dichters, je zou zelfs kunnen zeggen dat dit een tamelijk algemene karaktertrek is van de poëzie. Maar bij Van der Ent krijgt deze insteek een eigen accent.

In zijn vorige boek, *Het vierde land* (1999), schrijft hij kritisch over het 'beoefenen van de logica' om de aandacht te verleggen naar 'bestaan', 'verlangen' en 'gedrag'. Zelf heeft hij de 'benauwde lucht' van het rationele denken ingeademd, vertelt hij daar, in een specifieke gedaante: hij was een 'gevangene' van het calvinisme, een 'denksysteem'. Het loslaten hiervan kleurt het werk van Van der Ent nadrukkelijk sinds de jaren negentig. Wat ervoor in de plaats komt, duidt hij graag aan met het Hebreeuwse woord *hinenni*, dat zoveel betekent als 'hier ben ik' of 'ik luister'. Het gaat hem om een besef van aanvaarding, om de keuze 'er te zijn' en niet te vluchten in een levensbeschouwelijke behuizing. Tegelijk is duidelijk dat Van der Ent, zoals ook blijkt

uit *De sprong in het alledaagse*, zich blijft verhouden tot 'het heilige', en ook tot de geschriften van de joodse en christelijke geloofstraditie. Hij ervaart een heilig mysterie in het gewone alledaagse.

Persoonlijk

Het nieuwe boek van Van der Ent is meer dan zijn vorige boeken een ongedwongen, veelkleurig geheel. Er is niet een grote betooglijn, maar eerder een reeks gedachten, bespiegelingen, reacties op dichters en denkers. Daarbij schrijft hij heel persoonlijk, citeert eigen gedichten en levert daar commentaar bij. Dit is een heel aardig aspect van zijn schrijverschap. In een aantal bloemlezingen die hij in het verleden samenstelde, besprak hij steevast ook een eigen gedicht. Van der Ent was leraar Nederlands, en de drang om uit te leggen en toe te lichten is ook kenmerkend voor de manier waarop hij over poëzie schrijft.

Hoewel Van der Ent ergens in de jaren negentig te kennen gaf het christelijk geloof te hebben verlaten en een agnost te zijn geworden, is zijn werk belangrijk voor de protestants-georiënteerde Nederlandse letteren. In de jaren zestig publiceerde hij in het protestants-christelijke literaire blad *Ontmoeting*. In 1982 verscheen zijn boek *Literatuur en christelijk perspectief* (1982) en eerder al stelde hij de bundel *Literatuur en ethiek* (1977) samen.

Hij is een bewonderaar van het werk van Jacqueline van der Waals, hij verzorgde haar verzamelde gedichten en verzamelde proza. Poëtische teksten van Van der Ent zijn opgenomen in het nieuwe kerkelijke *Liedboek* (2013), onder zijn

dichterspseudoniem Anton Ent.

Hoewel het intuïtieve denken van Van der Ent vaak prima te volgen is, valt hij niet gemakkelijk onder een noemer te plaatsen. Hij maakt soms een tamelijk agressieve indruk ten aanzien van geloof en religie, zonder er helemaal mee te breken. Zo schrijft hij dat hij 'de Eeuwige' wil 'vernietigen'. Zelf vindt hij dit ook een beetje ridicul, maar: 'Hoe meer ik de Eeuwige vernietig, hoe krachtiger het geheimenis wordt.' Dit geheimenis ervaart Van der Ent in het alledaagse, zoals gezegd, en als hij het aantreft, aarzelt hij niet om het woord 'sacraal' te gebruiken. De 'sprong in het alledaagse' houdt aanvaarding in, niet alleen van mooie dingen maar ook van de narigheid die het menselijke bestaan kenmerkt. Daarbij gaat het ook om het besef groepen te zijn. Door wie of wat, daar kom je nadenkend niks over te weten, maar het besef is er.

Afwijzend

Opmerkelijk is dat Van der Ent bij Willem Jan Otten en Frans Kellendonk geen al te grote verwantschap aantreft. Vanuit een seculier levensbesef reiken deze auteurs naar het mysterie, dat zij op religieus terrein zoeken. Van der Ent reageert daar wat bevreemd op, en soms ook afwijzend. Hij wil de andere kant op, want religieuze tradities zijn voor hem al heel snel rationele bouwwerken. Daarop hamert Van der Ent voortdurend, paradoxaal genoeg met behulp van heldere, rationeel afgewogen argumenten. Niet alleen een dichter dus, deze Van der Ent, ook een denker met stevige standpunten.

De sprong in het alledaagse. Henk van der Ent. Uitgeverij Boekencentrum-Boekscout, 17,99 euro

